

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. Inleiding in de VVE	5
1.1 Wat is VVE?	5
1.2 Waarom werkt Shezaf aan de hand van VE?	5
1.2.1 VE programma	6
1.2.2 Training VE programma	6
2. Werkwijze van Shezaf	7
2.1 Basisaanbod	7
2.1.1 Thematisch werken	7
2.1.2 Volgen van de ontwikkeling	8
2.1.3 Rijke leeromgeving	8
2.1.4 Christelijke identiteit	9
2.1.5 Dagritme	9
2.1.6 Activiteiten	10
2.1.7 Samenwerking met ouders	10
2.2 Extra aanbod	10
2.2.1. Ontwikkelingsleeftijd i.p.v. kalenderleeftijd	11
2.2.2 VVE-indicatie	11
2.2.3 Individueel groeidocument	12
2.2.4 Ouderbetrokkenheid	12
2.2.5 Externe contacten	12
2.2.5.1 Oog voor Thuis	13
2.2.5.2 Plusgroepen	13
3. Doorgaande lijn	14
3.1 Digitale overdracht	14
3.2 Warme overdracht	14
3.3 Overleg verschillende VVE-partners	14
4. Kwaliteitszorg	15
Geraadpleegde werken	16

Voorwoord

Voor u ligt het VE-beleid van Shezaf. Dit document dient als aanvulling op hetgeen is beschreven omtrent VE in het pedagogisch beleidsplan. In dit beleid is uiteengezet op welke wijze Shezaf vorm geeft aan het ontwikkelingsgericht werken door middel van VE (Voorschoolse Educatie).

Allereerst wordt uiteengezet wat VE inhoudt. Daarna is beschreven hoe Shezaf de methodieken omtrent VE inzet bij het ontwikkelingsgericht werken in de praktijk. Leidend daarbij zijn de landelijke en gemeentelijke kwaliteitseisen (Jepma I & Schilder, J. 2018) (Inspectie van het Onderwijs, 2014; Inspectie van het Onderwijs, 2021). Jaarlijks zal dit VE beleid herzien en aangepast worden naar de actuele ontwikkelingen binnen de organisatie en vanuit de landelijke eisen.

Het ontwikkelingsgericht werken aan de hand van VE staat bij Shezaf niet op zichzelf, maar is ingebed in het (pedagogisch) beleid en de dagelijkse praktijk van de kinderopvangorganisatie. Om deze reden zal er in dit document soms verwezen worden naar het pedagogisch beleid of zal er informatie overlappend zijn met andere beleidsstukken van Shezaf.

Na het lezen van dit VE-beleid zal duidelijk zijn waar Shezaf staat in het ontwikkelingsgericht werken aan de hand van VE en waar zij zich nog verder in wil ontwikkelen. 'Samen Groeien' is daarbij het motto. Samen Groeien betekent bij Shezaf dat we ieder kind dat gebruikt maakt van onze opvang begeleiden en ondersteunen in zijn of haar unieke ontwikkeling.

1. Inleiding in de VVE

1.1 Wat is VVE?

‘Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is de verzamelnaam voor de methodische en systematische aanpak van de ontwikkeling van jonge kinderen met behulp van speciaal daarvoor gemaakte programma’s, met als doel de onderwijs- of ontwikkelingsachterstanden te verminderen. VVE-programma’s zijn in eerste instantie gemaakt voor kinderen die het risico lopen op een taal en/of ontwikkelingsachterstand, of waarbij die achterstand al is geconstateerd. Dit neemt niet weg dat VVE voor alle kinderen nuttig kan zijn (Brancheorganisatie Kinderopvang & MOgroep, 2014).

Voorschoolse educatie is bedoeld voor peuters van 2 en 3 jaar. Vroegschoolse educatie gebeurt in basisscholen en is gericht op kinderen in de kleuterklassen. Dit beleidsstuk is gericht op de voorschoolse educatie, daarom genoemd VE.

VVE richt zich op de volgende ontwikkelingsgebieden (Brancheorganisatie Kinderopvang & MOgroep, 2014):

- Taalontwikkeling: Wordt gericht gestimuleerd door middel van de ontluikende- en beginnende geletterdheid en de woordenschat.
- Rekenkundige ontwikkeling: Wordt gericht gestimuleerd door middel van het leren tellen, het meten en de oriëntatie in ruimte en tijd.
- Motorische ontwikkeling: Het ontwikkelen van grove en fijne motoriek.
- Sociaal-emotionele ontwikkeling: Het stimuleren van zelfstandigheid, zelfvertrouwen en samen spelen en werken.

Om deze doelen te bereiken, wordt gewerkt met specifieke VE-programma’s die zijn gericht op meerdere ontwikkelingsgebieden. Voorbeelden van programma’s zijn Kaleidoscoop, Puk & Ko en Piramide, maar er zijn er inmiddels veel meer.

Kinderen die vanwege een mogelijke taal- of ontwikkelachterstand in aanmerking komen voor VVE worden ‘doelgroepkinderen’ genoemd. In de voorschoolse periode is de gemeente verantwoordelijk voor het bepalen welke kinderen in aanmerking komen voor VVE. In artikel 167 van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) staat beschreven dat B&W van een gemeente jaarlijks overleggen met het onderwijs en de kinderopvang. De bedoeling van dit overleg is onder andere het bestrijden van (onderwijs)achterstanden. Daarnaast is het gericht op het maken van afspraken over welke kinderen met een risico op een achterstand in aanmerking komen voor voorschoolse educatie (Brancheorganisatie Kinderopvang & MOgroep, 2014).

VVE bestaat niet alleen in Nederland, maar is een internationaal bekend concept en wordt in het Engels aangeduid als *Early Childhood Education and Care* (ECEC). Er zijn wel verschillen tussen landen in de accenten die ze leggen en in de manier waarop ze de programma's uitwerken. Zo zijn er programma's die zich bij het stimuleren van de ontwikkeling meer richten op fysieke groei en voeding en leggen andere meer accent op de ontwikkeling van taal en cognitie, of de sociale en emotionele ontwikkeling.’ (Brancheorganisatie Kinderopvang & MOgroep, 2014)

1.2 Waarom werkt Shezaf aan de hand van VE?

Uit onderzoek is gebleken dat de hersenen van jonge kinderen nog volop in ontwikkeling zijn (Johnson & de Haan, 2011; Passer et al., 2009). Kinderen leggen in de eerste jaren van hun leven de basis voor hun verdere ontwikkeling. De eerste levensjaren zijn enorm belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Een rijke leeromgeving is voor jonge kinderen dan ook essentieel.

Binnen Shezaf wordt er dan ook ontwikkelingsgericht werken aan de ontwikkeling aangeboden in een veilige en geborgen omgeving aan de kinderen van nul tot twaalf jaar, op de BSO aan kinderen in de schoolleeftijd en op de dagopvang aan kinderen van nul tot vier jaar.

Om de ontwikkeling van ieder individueel kind optimaal te stimuleren wordt er binnen Shezaf op dagopvanglocaties al vanaf 2011 ontwikkelingsgericht gewerkt aan de hand van VE. Binnen de

peuteropvanglocaties wordt sinds de start in 2015 ook ontwikkelingsgericht gewerkt aan de hand van VE. Vanaf 2015 mag Shezaf zich een geregistreerde VE instelling noemen.

Het ontwikkelingsgericht werken gebeurt in een voor de kinderen vertrouwde omgeving. Hierbij wordt aandacht besteed aan de verschillende ontwikkelingsgebieden, waarbij de spraak-taalontwikkeling centraal staat. Het ontwikkelingsgericht werken aan de hand van VE wordt ook van belang geacht om een mogelijke achterstand in de ontwikkeling te voorkomen of verkleinen, voor de start op de basisschool. Dit gezien een achterstand niet zomaar weer is in te halen.

1.2.1 VE programma

Het VE-programma 'Uk en Puk' is geschikt voor de peuteropvang en kinderopvang. Uk & Puk is een voorschools educatief programma voor achterstandskinderen van 0 tot 4 jaar, maar is zo geschreven dat alle kinderen ervan kunnen profiteren. Het programma richt zich op de vier ontwikkelingsgebieden en aan de hand van thema's wordt er gewerkt om onderwijsachterstanden te voorkomen. Het programma Uk & Puk heeft van de erkenningscommissie het oordeel goed onderbouwd gekregen (Nederlands Jeugdinstituut, 2018). Daarnaast zorgt dit programma voor een doorgaande lijn naar de andere onderwijsvoorzieningen voor het jonge kind in Alphen aan den Rijn. Om deze redenen is er voor gekozen om met het VE programma 'Uk en Puk' te gaan werken.

Vanaf 2017 wordt het VE-programma 'Uk & Puk' als belangrijkste leidraad gebruikt voor het aanbieden van de VE binnen de dagopvang en peuteropvang. Om meer variatie aan te brengen in het VE-programma op de groep en beter in te kunnen spelen op de ontwikkelingsbehoefte van het individuele kind, worden de aangeboden activiteiten afgeleid uit de thema's van 'Uk & Puk'.

Naast het gebruik van het programma Uk & Puk wordt er ook gebruik gemaakt van het programma Peuterpraat, en van het beredeneerd aanbod van KIIJK! Vanuit de methode Peuterpraat worden uitdagende activiteiten aangeboden aan kinderen vanaf 2 jaar. Het beredenerend aanbod van KIIJK! wordt gebruikt voor observaties en registraties van de kinderen op de groep. Ook wordt dit programma gebruikt voor het opstellen van doelen en activiteiten van de kinderen. Het boek Kijk Kies Doe wordt hierbij als aanvulling gebruikt voor het opstellen van activiteiten, gespecificeerd naar kalender- en/of ontwikkelingsleeftijd.

Het opstellen van activiteiten en doelen gaat in samenspraak met de orthopedagoog en VE coach van Shezaf.

1.2.2 Training VE programma

Vanaf 1 augustus 2017 is het verplicht dat alle pedagogisch professionals VVE gecertificeerd zijn, indien zij werkzaam zijn op een groep waar het VE-programma aan kinderen met een VVE-indicatie wordt aangeboden. Om deze reden wordt er aan iedere nieuwe pedagogisch professionals de VE training aangeboden.

Shezaf streeft ernaar dat alle pedagogisch professionals VVE gecertificeerd zijn of worden ongeacht de opvangsoort waar ze binnen werken, daarbij is het ook niet van belang dat er kinderen met een VVE-indicatie op de betreffende groep zitten. Dit draagt bij aan een hoge kwaliteit kinderopvang. Meer informatie over het VE scholingsplan is beschreven in het educatiebeleid.

2. Werkwijze van Shezaf

Binnen het ontwikkelingsgericht werken, gaan wij binnen Shezaf uit van de eigenheid van ieder kind. Ieder kind ontwikkelt zich op zijn of haar eigen manier en in zijn of haar eigen tempo. Wij proberen het kind te helpen steeds een stapje verder te komen in zijn of haar ontwikkeling. Dit is gebaseerd op het principe van de 'zone van de naaste ontwikkeling' van Vygotsky. Dit principe gaat uit van het verschil tussen wat een kind onafhankelijk kan doen en wat het kind kan doen met hulp van een volwassene (Passer, 2009). Vygotsky geeft aan dat wanneer een kind het voorbeeld van een ouder iemand navolgt, geleidelijk het vermogen ontwikkelt om taken zonder hulp uit te voeren. Om nieuwe kennis op te doen is het goed om activiteiten aan te bieden die een kind prikkelen en waar het kind net een klein beetje hulp bij nodig heeft. Een kind leert in aansluiting op wat hij of zij al weet, waarbij de aangeboden activiteit uitdagend genoeg is om te kunnen blijven leren.

De coördinatie rondom het ontwikkelingsgericht werken aan de hand van de VE methodiek ligt bij de orthopedagoog van Shezaf. Zij geeft richting aan het onderhouden van de kwaliteit van VE. De afdeling pedagogiek evalueert regelmatig hoe het ontwikkelingsgericht werken aan de hand van de VE methodiek op de groepen gaat en maken plannen om hier verder in te ontwikkelen. In het educatiebeleid wordt beschreven welke expertise al in huis is en hoe er wordt gewerkt aan de verdere ontwikkeling van brede expertise en persoonlijke ontwikkeling. De beleidsmedewerker neemt hierin de coördinatie op zich.

2.1 Basisaanbod

De dagopvanggroepen en de peuteropvang groepen zijn allen gemengde groepen, wat betekent dat binnen alle groepen kinderen met- en zonder VE-indicatie zitten (zo geheten doelgroep- en niet doelgroepkinderen). Binnen Shezaf wordt het ontwikkelingsgericht werken aan de hand van de VE methodiek ingebed op alle groepen van de dagopvang en peuteropvang voor alle kinderen in de doelgroep van 0 t/m 4 jaar. Indien het basisaanbod onvoldoende blijkt te zijn voor een kind, kan er worden gekeken naar een aanvullend aanbod voor de stimulering van een of meerdere ontwikkelingsgebieden (zie 2.2 Extra aanbod).

VE coaching

Vanaf januari 2019 is het vanuit de Wet IKK verplicht om coaching te geven aan de pedagogisch professional op de groep. Deze coaching is gericht op de ontwikkeling van de pedagogisch professional in de dagelijkse praktijk. Vragen van de pedagogisch professional kunnen ook gericht zijn op de uitvoering van de VE op de groepen. Deze coaching wordt verzorgd door de VE coach en orthopedagoog. De pedagogisch beleidsmedewerker draagt zorg voor de ontwikkeling, invoering en bewaking van het pedagogisch beleidsplan.

2.1.1 Thematisch werken

In overleg met andere VE partners in gemeente Alphen aan den Rijn stellen wij ieder jaar een VE themaplanning op. Op deze manier is er afstemming over de themagerichte ouderbetrokkenheid. De thema jaarplanning van Shezaf is op de groepen aanwezig, waarin staat aangegeven welke thema's wanneer aan bod komen binnen het jaar. Speciale dagen en gebeurtenissen gedurende het jaar, worden hierin ook benoemd (denk aan Pasen, kinderboekenweek, etc.). Binnen de thema's wordt ook rekening gehouden met deze dagen en gebeurtenissen, door dit zoveel mogelijk in de activiteiten in te passen. De themavoorbereiding wordt in de basis gedaan door de pedagogisch ondersteuner. De pedagogisch professional kunnen het programma op maat maken voor hun groep. Zo kunnen ze afstemmen op de groei behoeften. De pedagogisch ondersteuner gaat minimaal elk kwartaal bij de groepen op bezoek voor afstemming en mogelijke verbetering.

De themaplanning wordt gemaakt met behulp van het VE programma Uk en Puk, Peuterpraat en DoenKids. De doelen die worden beschreven komen uit het beredenerend aanbod van KIIK!. In deze planning willen wij ook rekening houden met de individuele ontwikkelingsbehoeften van een kind, zodat hier tijdens de activiteiten op kan worden ingespeeld. Het plan is indien nodig gedurende het thema

aanpasbaar voor de pedagogisch professionals als blijkt dat de activiteiten onvoldoende aansluiten bij het gestelde doel of bij de ontwikkelingsbehoefte van een individueel kind.

Een thema varieert van 3 tot 6 weken. Gemiddeld komen er 8 verschillende thema's aan bod per kalenderjaar. De thema's met bijbehorende activiteiten zijn gebaseerd op de VVE-methodieken 'Uk en Puk' en Peuterpraat. Iedere week staan er twee ontwikkelingsgerichte activiteiten centraal, met per activiteit een bijbehorend doel gericht op een van de ontwikkelingsgebieden. De doelen zijn gedifferentieerd per leeftijd; 0-1,5, 1,5-2 en 2-4. Daarbij kan er indien nodig door de pedagogisch professionals worden gedifferentieerd in ontwikkelingsleeftijd, in plaats van kalenderleeftijd. Dit gebeurt in overleg met de orthopedagoog en VE coach. De activiteiten worden bij voorkeur in kleine gemengde groep aangeboden. Een enkele keer wordt de activiteit individueel aangeboden of in grote groep, bijvoorbeeld tijdens een kringactiviteit. Pop Puk staat centraal binnen elk thema en wordt gebruikt tijdens de verschillende activiteiten.

De doelen zijn gericht op vier ontwikkelingsgebieden, opgesteld aan de hand van de SLO doelen (CED-groep, 2012): taal-spraakontwikkeling (inclusief ontluikende geletterdheid), sociaal-emotionele ontwikkeling (omgaan met zichzelf, omgaan met anderen, zelfredzaamheid, spelontwikkeling), motorische ontwikkeling (grote motoriek, kleine motoriek, tekenontwikkeling) en rekenkundige ontwikkeling (cognitieve ontwikkeling, ontluikende gecijferdheid). Door het werken aan de hand van de SLO doelen wordt een aanbod gecreëerd dat zich richt op de voorbereiding op de basisschool. De verschillende ontwikkelingsgebieden komen evenredig aan bod, waarbij de nadruk ligt op de spraak-taalontwikkeling en daarbij ook de sociaal-emotionele ontwikkeling.

2.1.2 Volgen van de ontwikkeling

Middels KIJK! kan er vroegtijdig worden gesignaleerd op de verschillende ontwikkelingsgebieden en mogelijke voorsprongen of achterstanden. De ontwikkeling wordt in kaart gebracht aan de hand van de volgende vier domeinen: spraak-taal, motoriek, rekenen en sociaal-emotioneel. Door gebruik te maken van het gestandaardiseerde observatie-instrument wil Shezaf ook aansluiten bij de gestelde eis vanuit de onderwijsinspectie (Inspectie van het onderwijs, 2018).

Voor alle kinderen binnen de dagopvang en peuteropvang worden er vanaf binnenkomst observaties genoteerd en wordt hun ontwikkeling halfjaarlijks geregistreerd. Op deze manier wordt de ontwikkeling regelmatig gevolgd en kunnen eventuele voorsprongen of achterstanden vroegtijdig worden opgemerkt. De registraties worden ook aan ouders teruggekoppeld.

Naast de individuele observaties en registraties kan er met behulp van het beredeneerd aanbod KIJK! ook op groepsniveau worden gekeken naar verschillen/ overeenkomsten en ontwikkelingsgroei. Bij opvallende dingen kan hier op groepsniveau op in worden gespeeld.

2.1.3 Rijke leeromgeving

Er wordt op iedere groep een stimulerende en rijke leeromgeving gecreëerd, om ervoor te zorgen dat het leren en ontwikkelen voor de kinderen plaatsvindt binnen een betekenisvolle context. Dit wordt getracht te creëren door het gebruik van speelhoeken, themaplanken en het gebruik van echte materialen. De volgende hoeken zijn op iedere groep aanwezig: huishoek, bouwhoek en leeshoek. De themahoek wordt ingebed in een van de bestaande groepen.

Per thema wordt gekeken welke materialen interessant zijn voor de kinderen om te kunnen gebruiken in hun spel. In de speelhoeken kunnen de kinderen vrij spelen en kan er gericht ontwikkelingsmateriaal worden aangeboden. Met dit materiaal kunnen de kinderen spelen, wat hun helpt bij het verwerken van de aangeboden 'leerstof'. In de groep zijn ook themaplanken te vinden, waarop themamateriaal tentoon wordt gesteld en kan worden gebruikt tijdens afgebakende momenten (kringactiviteit, activiteit aan tafel, etc.).

Er wordt aandacht besteed aan het gebruik van echte materialen op de groep, wat bijdraagt aan het leren in een betekenisvolle context. Ook wordt er gebruik gemaakt van voelbakken. Deze worden ieder thema gevuld met sensopathisch materiaal, op deze manier kunnen de kinderen ontdekkend leren.

Op alle locaties is een kast, plank of bak beschikbaar voor VE en drie-plus activiteiten, en spellen. Dit ontwikkelingsmateriaal kan gericht worden aangeboden aan kinderen om hen te stimuleren in een specifiek ontwikkelingsgebied. Daarnaast zijn er woordkaarten aanwezig welke thematisch zijn ingedeeld. Deze woordkaarten worden actief gebruikt om woorden en begrippen aan te bieden aan de kinderen. Ook kunnen de activiteiten uit de themabrief op de groep worden gebruikt om extra activiteiten aan te bieden aan de kinderen.

Deze themabrief wordt voorafgaand aan ieder thema naar alle ouders en professionals gestuurd. Aan deze themabrief zijn ook school voorbereidende activiteiten toegevoegd, deze activiteiten zijn gericht op extra uitdagingen richting de basisschool. Naast de school voorbereidende activiteiten wordt er ook een praatplaat toegevoegd en woordkaarten gericht op het huidige thema. Verdere uitleg van de themabrief is te vinden in het Ouderbeleid.

2.1.4 Christelijke identiteit

Shezaf is een Christelijke kinderopvangorganisatie. Ook deze Christelijke identiteit is terug te vinden het thematisch werken met de Uk & Puk methode. Aan ieder thema zijn Bijbelverhalen gekoppeld. Deze Bijbelverhalen worden voorgelezen en er worden liedjes over gezongen. Een veelgebruikt hulpmiddel hierbij zijn de B-boekjes. Dit zijn korte en duidelijke verhaaltjes. Achterin het boek staan ideeën om het verhaal uit te diepen. Ook staan er voorbeelden genoemd van liedjes die met de kinderen gezongen kunnen worden.

Daarnaast zijn er in 2023 baby- en peuterbijbels aangeschaft voor de groepen op de dagopvang. Ook deze boeken kunnen gebruikt worden als hulpmiddel om de Bijbelverhalen, passend bij ieder thema, voor te lezen.

2.1.5 Dagitme

Iedere dag wordt er gewerkt met een vast dagprogramma (terug te vinden in het pedagogisch beleid). Naast de verzorgingsmomenten is in het dagschema ruimte voor ontwikkelingsgerichte activiteiten. Als hulpmiddel voor het dagprogramma wordt er op de groepen gebruik gemaakt van pictogrammen. De pictogrammen worden op een bord gehangen met de komende drie activiteiten. Zodra er wordt overgegaan naar activiteit wordt dit door middel van het pictogrambord duidelijk gemaakt. Op de groepen wordt hiermee gewerkt omdat het veiligheid biedt voor de kinderen door structuur aan te bieden. Daarnaast biedt het een goede overgang naar de basisschool waar ook veel gebruik wordt gemaakt van pictogrammen.

De dagopvang start iedere dag met het kringmoment. Dit kringmoment markeert de start van de dag en is ook een sociaal moment waarbij ieder kind welkom wordt geheten. In het kringmoment is er tevens tijd voor een ontwikkelingsgerichte activiteit/leermoment rondom het actuele thema. Dit kan zijn door het doen van een spel, een gesprek voeren met de kinderen, een liedje zingen en/of het lezen van een boekje rondom het thema. De pop Puk speelt een belangrijke rol bij het kringmoment. Puk wordt betrokken bij de activiteit die centraal staat in de kring. Tijdens het kringmoment wordt het B- boekje, horend bij het huidige thema voorgelezen. De kring wordt afgesloten met een bewegingsspel, dit zorgt ervoor dat de kinderen rustiger aan tafel fruit kunnen eten.

In de ochtend zien de VE activiteiten er als volgt uit:

- 09.30 uur kringmoment icm ontwikkelingsgerichte activiteit
- 10.30 uur ontwikkelingsgerichte activiteit

Op de groepen wordt gewerkt met peutergroepgroepen. Dit houdt in dat peuters samen met 1 pp'er het ochtendprogramma volgen, hierbij is er ruimte voor maatwerk (denkend aan het kijken naar ontwikkelleeftijd i.p.v. kalenderleeftijd). Het doel van deze groepjes is het bieden van een stimulerende omgeving met activiteiten die aansluiten bij hun ontwikkelingsniveau. De hele ochtend is er een verdeling van de totale

Peutergroep

groep om op die manier passende activiteiten aan te bieden aan de kinderen (VE activiteiten, maar ook tijdens buiten spelen kan er een doelgerichte activiteit worden aangeboden).

Tijdens de eetmomenten zitten alle kinderen veelal weer bij elkaar waarna ze weer uit een gaan na het eetmoment. In de middag worden er wederom activiteiten aangeboden die aansluiten bij hun ontwikkelingsniveau. In de middag zien de VE activiteiten er als volgt uit:

- 13.00 – 15.00 uur ontwikkelingsgerichte activiteit
- 16.00 uur ontwikkelingsgerichte (buiten)activiteit

Bij de peuteropvang wordt het kringmoment gedaan na het buitenspelen. Deze kring is te vergelijken met de kring van de dagopvang. Ook wordt er meer aandacht besteed aan het maken van een kring, hiervoor worden cirkels gebruikt waar de kinderen op kunnen zitten. Dit helpt de kinderen om te leren om op een plekje te blijven zitten. Bij de peuteropvang ligt de nadruk tijdens de kring meer op de taalontwikkeling van de kinderen. Ieder kind wordt gevraagd zijn of haar naam te noemen.

2.1.6 Activiteiten

Gedurende de dag wordt er aandacht besteed aan de ontwikkeling van kinderen. Het gericht bezig zijn met leren en ontwikkelen is binnen de dagopvang en peuteropvang ingebed in het gehele dagprogramma. Zo komt het stimuleren van de ontwikkeling terug tijdens het aanbieden van ontwikkelingsgerichte activiteiten, maar ook gedurende diverse groepsmomenten, verzorgingsmomenten en vrije spelmomenten.

Aan de hand van het ontwikkelingsgebied vanuit het registratiesysteem Kijk!, komen alle doelstellingen aan bod waaraan we de ontwikkeling van het kind kunnen monitoren. Het actieve VVE aanbod kan er dan als volgt uitzien;

Ontwikkelingsgebied: zelfredzaamheid

Doelstelling: kleed zichzelf uit

Activiteit: verkleed als sinterklaas

Ontwikkelingsgebied: cognitieve ontwikkeling

Doelstelling: maakt eenvoudige puzzels

Activiteit: maakt een herfst puzzel met nopjes

Ontwikkelingsgebied: ontluikende gecijferdheid

Doelstelling: vertelt hoe oud hij is door vingers op te steken

Activiteit: verjaardag van Puk vieren en dan aan kinderen hun leeftijd vragen

2.1.7 Samenwerking met ouders

We vinden persoonlijk contact met de ouders belangrijk, wat we door de kleinschaligheid van ons kinderdagverblijf ook kunnen bieden. Pedagogisch professionals zijn betrokken bij de kinderen en hun ouders. Zij zijn bekend met de gezinssituatie voor zover gewenst. Naast onze eigen pedagogische en didactische uitgangspunten spelen we in op de wensen van de ouder. Een goede onderlinge afstemming tussen thuissituatie en kinderopvang is in het belang van ieder kind.

2.2 Extra aanbod

Op het moment dat het basisaanbod onvoldoende blijkt te zijn voor de ontwikkeling van een kind, kan er worden gekeken naar het extra aanbod om de ontwikkeling van een individueel kind voldoende te kunnen stimuleren op een of meerdere ontwikkelingsgebieden. Dit extra aanbod is dan ook gericht op kinderen die extra ondersteuning nodig hebben bij hun ontwikkeling. Extra aanbod kan ook worden aangeboden aan kinderen die voorlopen in hun ontwikkeling en extra uitdaging nodig hebben. Het inzetten van het extra aanbod gebeurt in overleg tussen pedagogisch professionals en de orthopedagoog en VE coach, naar aanleiding van informatie uit het observatie instrument of observaties vanuit de groep.

Naast het extra aanbod dat aangeboden kan worden, kunnen de orthopedagogen ook door zowel de pedagogisch professionals als door ouders om advies worden gevraagd over specifieke situaties of gedrag.

2.2.1. Ontwikkelingsleeftijd i.p.v. kalenderleeftijd

Voor kinderen met een (vermoedelijke) achterstand in hun ontwikkeling op een of meerdere gebieden, wordt het ontwikkelingsdoel gespecificeerd naar ontwikkelingsleeftijd, in plaats van kalenderleeftijd. Ook voor kinderen die voorlopen in hun ontwikkeling wordt het ontwikkelingsdoel gespecificeerd naar ontwikkelingsleeftijd en wordt uitdagender materiaal aangeboden.

Het stimuleren van de ontwikkeling op basis van ontwikkelingsleeftijd in plaats van kalenderleeftijd wordt gedaan in overleg met de orthopedagogen. Samen wordt gekeken hoe er in de praktijk op de groep voldoende aangesloten kan worden op het ontwikkelingsniveau van het kind, waarbij de insteek is ieder kind mee te laten doen met de activiteiten in kleine of grote groep. Indien in het belang van de ontwikkeling van het individuele kind, kan ervoor worden gekozen de activiteit individueel aan te bieden.

2.2.2 VVE-indicatie

Kinderen met een VVE-indicatie komen vanaf 2 jaar (vanaf september 2021 vanaf 2 jaar) automatisch in aanmerking voor het extra aanbod op de groep om de ontwikkeling voldoende te kunnen stimuleren, waaronder het groeidocument. De orthopedagogen houden zicht op de ontwikkeling van alle kinderen met een VVE-indicatie, ontwikkelingsachterstand of andere problematiek.

In januari 2023 is de doelgroep definitie voor 'VVE kinderen' aangepast vanuit de gemeente Alphen aan den Rijn, voortkomend uit het OAB (onderwijsachterstandenbeleid). De gemeente Alphen aan den Rijn stelt de doelgroep definitie als volgt: "Kinderen (tot 12 jaar) die extra ondersteuning nodig hebben om (dreigende) ontwikkelingsachterstanden op de gebieden van taal-, cognitieve-, sociaal-emotioneel- en motorische ontwikkeling te voorkomen, met het accent op taalontwikkeling."

De volgende kinderen komen in aanmerking voor een VVE-indicatie:

- Kinderen met een blootstellingsachterstand in de Nederlandse taal.
- Kinderen van statushouders.
- Kinderen die opgroeien in een taalarme omgeving.
- Kinderen die bedreigt worden in hun ontwikkeling (taal-, cognitieve-, psychosociale en/of motorische ontwikkeling) en een steuntje in de rug kunnen gebruiken.

Indien er twijfels zijn of een kind een VVE-plaatsing nodig heeft ter ondersteuning van de (taalspraak)ontwikkeling, kan het JGZ ervoor kiezen een proefplaatsing van drie maanden VVE te indiceren. De huidige doelgroep definitie en de toevoeging van proefplaatsingen hebben als doel ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk kinderen deelnemen aan de voorschoolse educatie waar nodig. Ieder kwartaal levert Shezaf ook gegevens aan bij de JGZ met betrekking tot het non-gebruik van kinderen met een VVE-indicatie.

Uitvoering 960uur VE per jaar vanaf 1 januari 2021 in de dagopvang

In de huidige situatie dienen de kinderen met een VVE-indicatie vanaf 2,5 jaar 16 uur VVE begeleiding per week te ontvangen (totaal 960 uur), gedurende minimaal 40 weken in het jaar. Er is 5 dagen per week een VE aanbod op alle groepen van de dagopvang. Het VE aanbod wordt gedurende 52 weken in het jaar aangeboden, afname van 40 weken per jaar is ook mogelijk.

In de praktijk houdt dit bij Shezaf in dat een kind 30 uur per week naar de dagopvang dient te komen. Kinderen met een VVE indicatie in de leeftijd tussen de 2 en 4 jaar dienen de hele dag te komen (10 uur) waarin 6 uur per dag maximaal wordt meegeteld voor het VE aanbod. De reden dat er 6 uur per dag maximaal wordt meegeteld voor de VE begeleiding heeft te maken met het feit dat er in de dagopvang sprake is van meer verzorgingsmomenten die afgaan van de uren VE begeleiding. Tevens is het mogelijk

om de VE uren in dagdelen in combinatie met hele dagen op te nemen, indien er maar wordt voldaan aan de minimale afname van de VE uren per week.

Uitvoering 960 uur VE per jaar vanaf 1 januari 2021 in de peuteropvang

Er is 4 ochtenden per week (4 uur per ochtend) een VE aanbod op onze peuteropvang locaties 'Het Kompas' en 'De Schatkamer' gedurende 40 weken per jaar. Tevens geldt dit voor peuterplusgroep De Kleurenwaaier. Kinderen met een VVE indicatie tussen 2 en 4 jaar dienen 4 ochtenden per week aanwezig te zijn op de peuteropvang.

2.2.3 Individueel groeidocument

Kinderen met een VVE-indicatie krijgen vanaf 2 jaar een groeidocument. Kinderen zonder VVE-indicatie kunnen ook een groeidocument krijgen, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een ontwikkelingsachterstand of grotere, of complexe problematiek.

In het groeidocument worden de bevindingen uit de observatie besproken en wordt beschreven hoe er op de groep bij Shezaf extra ondersteuning en begeleiding wordt geboden om de ontwikkeling te stimuleren. De ontwikkeling die middels het systeem KIJK! in kaart is gebracht, wordt middels een ouderrapport bijgevoegd bij het groeidocument. Er worden groeidoelen opgesteld voor de komende periode en adviezen opgesteld voor de groep en voor thuis. Het groeidocument wordt met de pedagogisch professionals op de groep besproken. De mentor van het desbetreffende kind bespreekt het groeidocument met de ouders. In specifieke gevallen kan worden besloten dat de orthopedagogen het groeidocument met ouders bespreken. Na zes maanden wordt de ontwikkeling geëvalueerd en wordt het groeidocument indien de doelen zijn behaald bijgesteld door de orthopedagoog en VE coach. De evaluaties omtrent de doorgemaakte ontwikkeling en het aangepaste groeidocument worden door de mentor van het desbetreffende kind besproken met de ouders.

De orthopedagoog en VE coach houden het overzicht door middel van het opstellen en aanpassen van de groeidocumenten.

2.2.4 Ouderbetrokkenheid

Voor alle ouders stellen wij persoonlijk contact voorop, zoals ook besproken onder het basisaanbod. Wij proberen de ouders actief te betrekken bij het aanbieden van extra aanbod gericht op extra ontwikkelingsstimulering of bij het aanbieden van extra uitdaging. Het aangeboden extra aanbod wordt ook met ouders geëvalueerd.

Bij ouderbetrokkenheid kan worden gedacht aan de volgende punten:

- Gesprek met de orthopedagogen of VE coach voor advies rondom specifieke situaties of gedrag
- Inzet intermediaire (Kom Erbij) bij anderstalige ouders om voldoende begrip en betrokkenheid te creëren
- Ouderbijeenkomsten Kom Erbij
- Digitaal een themabrief met extra activiteiten gericht op de ontwikkelingsstimulering aanvullend bij de themabrief zijn woordkaarten, een vertelplaat en school voorbereidende activiteiten voor 2+ kinderen toegevoegd.
- Voorleesexpres inzetten om voorlezen thuis te stimuleren
- Inzet Boekenpret (Ibibliotheek Rijn en Venen).

Meer informatie over het samenwerken met ouders is beschreven in het ouderbeleid.

2.2.5 Externe contacten

In sommige gevallen blijkt dat de ontwikkeling van het individuele kind na het aanbieden van het basisaanbod en de inzet van het extra aanbod onvoldoende vooruitgaat. Op dat moment blijkt dat er meer nodig is wat buiten de expertise en mogelijkheden van Shezaf ligt. De orthopedagoog en/of VE coach zijn hierbij nauw betrokken. In overleg met ouders wordt gesproken over externe mogelijkheden.

Bij externe mogelijkheden kan worden gedacht aan aanmelding bij Oog voor Thuis, contact opnemen met het CJG of JGZ, betrekken van Auris voor expertise rondom taal-spraakproblematiek, inzet van individuele therapie (o.a. fysiotherapie, ergotherapie, logopedie). Daarnaast is in gemeente Alphen aan den Rijn Kwadraad onze partner in de bundel preventie voor vragen rondom opvoeden en opgroeien. Tot slot kan ook worden gekeken of de plusgroep passend kan zijn (zie 2.2.6.2). De regie voor de inzet van externe zorg ligt in basis bij de ouders. De orthopedagoog en/of VE coach kunnen ouders hierbij ondersteunen of gedeeltelijk overnemen waar nodig. Indien nodig kunnen de pedagogisch professionals de adviezen die volgen uit de externe zorg ook opvolgen op de groep. Er zal ten alle tijden toestemming worden gevraagd aan ouders voordat er contact wordt opgenomen vanuit Shezaf met derden.

2.2.5.1 Oog voor Thuis

De jeugdhulp vanuit de gemeente Alphen aan den Rijn wordt verzorgd door Oog voor Thuis. Ouders kunnen zelf contact opnemen met Oog voor thuis of hierbij ondersteuning vragen van de VE coach of orthopedagoog.

2.2.5.2 Plusgroepen

De plusgroepen (De Kleurenwaaier en De Kleurentuin) zijn er voor jonge kinderen van 2 tot 5 jaar met een anders verlopende ontwikkeling. Er is sprake van een brede ontwikkelingsvraag, die zich kan richten op alle ontwikkelingsgebieden. Hierbij kan worden gedacht aan de communicatie (spraak-taalontwikkeling), het leervermogen (cognitie), de motoriek, de sociaal-emotionele ontwikkeling, het spelen en de zelfredzaamheid. Op beide groepen werken we vanuit een veilige, positieve en ontwikkelingsgerichte omgeving. Door de samenwerking met Ipse de Bruggen zijn we in staat om gericht aan te sluiten bij de kinderen en hiermee de ontwikkeling te stimuleren. Deze ontwikkelingsstimulus is verweven in het dagprogramma, waarin spel en VE activiteiten elkaar afwisselen.

Voor de opvangkosten voor De Kleurentuin kan er voor kinderen tot 5 jaar kinderopvangtoeslag worden aangevraagd door de ouder bij de Belastingdienst (indien een ouder hier recht op heeft). Naast deze kinderopvangtoeslag blijft er een 'eigen bijdrage' over, waarvan de hoogte afhankelijk is van uw inkomen. Indien het kind een VE indicatie heeft kan er gebruik worden gemaakt van een VE korting. Mocht er geen recht zijn op kinderopvangtoeslag, dan kan er in sommige gezinssituaties gebruik worden gemaakt van een SMI (sociaal medische indicatie). Dit wordt door Participe bekeken.

Voor de opvangkosten voor De Kleurenwaaier kan er voor kinderen tot 5 jaar kinderopvangtoeslag worden aangevraagd door de ouder bij de Belastingdienst (indien een ouder hier recht op heeft). Naast deze kinderopvangtoeslag blijft er een 'eigen bijdrage' over, waarvan de hoogte afhankelijk is van uw inkomen. Op de website van Shezaf (www.shezaf.nl) kan een proefberekening gemaakt worden. Indien het kind een VE indicatie heeft kan er gebruik worden gemaakt van een VE korting.

Wanneer er geen recht is op kinderopvangtoeslag en het kind een VE indicatie heeft, dan kan er gebruik worden gemaakt van de VE subsidie, waarbij een inkomensafhankelijk eigen ouderbijdrage wordt gevraagd. Indien er geen recht is op kinderopvangtoeslag en het kind geen VE indicatie heeft, kan er deels gebruik worden gemaakt van de peuteropvangregeling.

3. Doorgaande lijn

De doorgaande lijn tussen kinderopvang en onderwijs is binnen gemeente Alphen aan den Rijn een belangrijk punt van aandacht. Samen met de VE partners bouwen we aan een sterke doorgaande lijn.

3.1 Digitale overdracht

De digitale overdracht is ingezet om een eenduidig systeem te gebruiken voor alle kinderopvangorganisaties binnen gemeente Alphen aan den Rijn t.b.v. de doorgaande lijn van voorschool naar primair onderwijs. Kinderopvang, het onderwijs en gemeente Alphen aan den Rijn hebben afspraken gemaakt over de digitale overdracht (www.overdrachtalphenaanrijn.nl). Voor de overdracht is een standaard overdrachtsformulier gemaakt. Dit formulier wordt met 3,10 jaar verstuurd naar de basisschool, na toestemming van de ouders. Op het moment dat uw kind naar de basisschool gaat wordt er een overdracht geschreven van de kinderopvang naar de basisschool en BSO. Deze overdracht is gebaseerd op de observaties en registraties die zijn gedaan middels ons observatiesysteem KIIK!. De overdracht wordt geschreven door de mentor van uw kind. Daarna wordt de overdracht nagekeken door de VE coach en waar nodig aangevuld. Vervolgens krijgt de ouder het formulier toegestuurd. Als u als ouder akkoord gaat met het delen van de overdracht naar school en/ of BSO vragen wij hiervoor een handtekening te zetten op het formulier en deze retour te sturen naar ons hoofdkantoor. Het formulier wordt bij goedkeuring verwerkt in het overdrachtssysteem van de gemeente Alphen aan den Rijn en via deze weg gedeeld met de school van uw kind. Indien u als ouder geen toestemming geeft voor het delen van de overdracht zal er een lege overdracht naar de school worden gestuurd. Op de lege overdracht wordt het volgende vermeld: naam van het kind, geboortedatum en de naam van de Kinderopvang. Bij een VE indicatie wordt hieraan ook de startdatum van de VE toegevoegd en het VE programma welke is gevolgd bij de Kinderopvang. In ons privacy beleid staat beschreven op welke privacy maatregelen er worden genomen rondom de overdracht naar school.

3.2 Warme overdracht

Indien er sprake is van een anders verlopende ontwikkeling, er extra aanbod is ingezet vanuit Shezaf of er andere zorgen zijn, wordt in de digitale overdracht aangegeven dat een warme overdracht wenselijk is. Een warme overdracht wordt altijd aangegeven bij groeikinderen, waaronder doelgroepkinderen. En indien nodig bij andere kinderen. De warme overdracht kan vervolgens telefonisch plaatsvinden of middels een gesprek op school. Ook kan de warme overdracht plaatsvinden tijdens een BOT-overleg (breed ondersteuningsteam overleg) dat door de basisschool wordt georganiseerd. De orthopedagoog of VE coach zijn verantwoordelijk voor de warme overdracht.

3.3 Overleg verschillende VVE-partners

Vanuit de gemeente wordt meerdere keren per jaar de projectgroep OKB georganiseerd. Hierbij sluiten de VVE partners en het JGZ binnen gemeente Alphen aan den Rijn aan.

4. Kwaliteitszorg

In overleg met de partijen van de VVE projectgroep worden in de komende periode resultaatafspraken gemaakt. De gemeente neemt hierbij de voorhand. Jaarlijks wordt er een VVE verslag gemaakt door de gemeente, naar aanleiding van de evaluatie uit de VVE projectgroep. De gemaakte resultaatafspraken op gemeentelijk niveau zullen worden meegenomen in de beoogde doelen en resultaten binnen Shezaf zelf.

Shezaf zal vier keer per jaar een kwaliteitszorg overleg voeren. Dit wordt gedaan met de orthopedagoog, directeur en beleidsmedewerker. Uit dit overleg zullen kwaliteitsafspraken en verbeterpunten komen.

Geraadpleegde werken

- BOOST. (2018). Wat is boost? Verkregen op 31 oktober 2018 via <https://www.boostalphen.nl/wat-is-boost/>
- Brancheorganisatie Kinderopvang & MOgroep. (2014). *VVE in kort bestek*. Verkregen op 28 september 2018 via <https://www.sociaalwerknederland.nl/?file=9673&m=1399971445&action=file.download>
- CED-groep (2012). *Ontwikkellijnen peuters*. Verkregen op 28 september 2018 via <http://www.leerlijnen.cedgroep.nl/peuters/leerlijnen-peuters.aspx>
- CED-groep Unit Onderzoek & Ontwikkeling (2009). *Uk & Puk*. Tilburg: Uitgeverij Zwijsen B.V.
- Johnson, M. H., & Haan, de M. (2011). *Developmental cognitive neuroscience*. Chichester: Willey-Blackwell.
- Inspectie van het Onderwijs (2014). *Werkinstructie toezichtkader voor- en vroegschoolse educatie: VVE-locaties*. Verkregen op 2 maart 2022 via <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/publicaties/2013/10/17/werkinstructie-toezichtkader-voor--en-vroegschoolse-educatie-gemeenten>.
- Inspectie van het Onderwijs (2021). *Onderzoekskader 2021 voor het toezicht op de voorschoolse educatie en het primair onderwijs*. Verkregen op 2 maart 2022 via <https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/publicaties/2021/07/01/onderzoekskader-2021-primair-onderwijs>
- Kinderopvangtotaal (2019) *Vanaf 2020 is het VVE aanbod van 16 uur verplicht*. Verkregen op 25 april 2019 via; <https://www.kinderopvangtotaal.nl/vanaf-2020-aanbod-van-16-uur-vve-verplicht/>
- MHR. (2004a). *Ontluikingsvolgsysteem voor Baby's: Handleiding*. Gouda: Flexon ontwikkelgroep.
- MHR. (2004b). *Ontluikingsvolgsysteem voor Peuters: Handleiding*. Gouda: Flexon ontwikkelgroep.
- Nederlands Jeugdinstituut (2018). *Interventie Uk en Puk*. Verkregen op 31 oktober 2018 via <https://www.nji.nl/nl/Databank/Databank-Effectieve-Jeugdinterventies/Erkende-interventies/Uk-en-Puk.html>
- Nederlands Jeugdinstituut (2020). *Uitbreiding voorschoolse educatie pas in 2021*. Verkregen op 16 september 2020 op: <https://www.nji.nl/nl/Actueel/Nieuws-uit-het-jeugdveld/2020/Uitbreiding-voorschoolse-educatie-pas-in-2021>
- Passer, A., Smith, R., Holt, N., Bremner, A., Sutherland, E., & Vlieg, M.L.W. (2009). *Psychology: The science of mind and behavior*. Berkshire: McGraw-Hill Education.
- Jepma I & Schilder J (2018). *Wat zijn de kosten van 16uur peuteropvang met voorschoolse educatie*. Sardes.